

+

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Verginin Ödenmesi**

MADDE 46 : VERGİNİN ÖDENMESİ

MADDE METNİ :

"Verginin Ödenmesi :

Madde 46 -

- 1. Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar (5035 sayılı Kanun'un 48/3-b maddesi ile değişen ibare. Yürürlük 02.01.2004) ödemeye mecburdurlar.**
- 2. İthalde alınan katma değer vergisi, gümrük vergisi ile birlikte ve aynı zamanda ödenir.**
- 3. Gümrük vergisine tabi olmayan ithalata ve ikametgahı, kanuni merkezi ve iş merkezi yurt dışında bulunanlar tarafından motorlu kara taşıtlarıyla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılığa ait Katma Değer Vergisi, bu işlemlere ait özel beyannamelerin verilme süresi içinde ödenir.**
- 4. (4108 sayılı Kanun'un 36 ıncı maddesiyle değişik şekli) Beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin katma değer vergisi tarh süresi içinde ödenir.**
Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerin katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununun götürü vergilendirmeye ilişkin usul ve esasları ile vergilendirme dönemine ait hükümleri çerçevesinde tarh ve tahakkuk ettirilerek, götürü gelir vergisinin ödeme süreleri içinde ödenir.
- 5. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, işlemin mahiyetini göz önünde tutarak Katma Değer Vergisinin işlemiden önce ödenmiş olması şartını koymaya yetkilidir.**
- 6. (Bu bent, 3946 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle kaldırılmış, kısa bir aradan sonra 3968 sayılı Kanunla ve benzer bir metin halinde 49 uncu maddeye eklenmek suretiyle yeniden yürürlüğe konmuştur.)**

MADDE İLE İLGİLİ GENEL TEBLİĞLER :

<u>Tebliğ No</u>	<u>Bölüm</u>
1	IX-D
9	3 (*)
15	G (*)
18	C (*)
19	D
24	F (*)
26	E (*)

+

+

41	- (*)
42	- (*)
48	D
57	- (*)

Not: (*) işaretli Tebliğ hükümleri, yürürlükten kaldırılan 6 nolu bent ile ilgili olup konu hakkında, aşağıdaki 2 nolu bölüme ve 49 uncu maddeye bakınız.

MADDEYE İLİŞKİN YORUM VE AÇIKLAMALAR :

1. VERGİNİN ÖDENMESİNE İLİŞKİN ESASLAR :

- KDV, beyannamenin verileceği ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar ödenir. (Eskiden beyanname müteakip ayın ilk 25 günü içinde veriliyor ve ödeme de aynı süre içinde yapılıyordu)
- 41 inci maddeye ilişkin bölümde açıkladığımız gibi gerçek usulde beyanname verme süresi, vergilendirme dönemini takibeden ayın ilk 24 günüdür. Sürenin son günü (ayın 24 üncü günü) resmi tatile rastlarsa, beyanname bu resmi tatili izleyen ilk iş günü içinde verilebilir(VUK Md. 18/4).
- Bir ay içinde vuku bulan ve 9 uncu madde uyarınca vergi sorumluluğu gerektiren işlemlere ilişkin 2 nolu KDV beyannamesi, müteakip ayın ilk 24 günü içinde verilir ve ödeme de yine aynı ayın 26 ncı günü akşamına kadar yapılır.
- Mal ithaline ilişkin KDV gümrük vergisi ile birlikte ve aynı zamanda ödenir.
- Gümrük vergisine tabi olmayan ithalatta, 40 ve 41 inci maddeler uyarınca verilecek özel beyannamelerin verilme süresi içinde bu ithalata ilişkin KDV nin ödenmesi gerekir.
- Uluslararası taşımacılık işlerinde de KDV ödeme zamanı özel beyan süresi olarak belirlenmiş olmakla birlikte bu işlemler 14 üncü madde uyarınca KDV den istisna edildiği için özel beyanname verilmesi ve KDV ödenmesi söz konusu değildir.
- 46 ncı maddenin 4 üncü fıkrasında, beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin KDV yi tarh süresi içinde ödeyecekleri belirtilmiştir.

KDV de beyannamesiz mükellefiyet istisnaidir. Bunun tek örneği müzayede mahallerinde (cebri icra dahil) satılan mallardır. 15 nolu KDV Genel Tebliğinde, bu mallara ilişkin KDV nin 7 gün içinde ilgili Vergi Dairesine yatırılması istenmiştir.

Daha sonra çıkarılan 48 nolu Tebliğle, icra yoluyla yapılan satışlara ilişkin KDV nin, satış bedelinin tahsil edildiği günün mesai bitimine kadar (5 nolu KDV beyannamesi ile beyan edilip) ödenmesi ve bu şekilde yapılan ödemelerin aylık dökümünün Tebliğ ekindeki form ile müteakip ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine ayrıca bildirilmesi öngörülmüştür.

- Maliye Bakanlığı, işlemin mahiyetini göz önünde tutarak KDV nin işlemiden önce ödenmesi şartını koymaya yetkili kılınmıştır.

+

+

2. TEŞVİK BELGELİ YATIRIM MALLARININ İTHALİNDE KDV ERTELENMESİ KALDIRILMIŞ DAHA SONRA 49 UNCÜ MADDEYE EKLEME YAPILARAK YENİDEN İHDAS EDİLMİŞTİR:

Devlet Planlama Teşkilatınca verilen teşvik belgelerinde belirtilmiş olan yatırım mallarının ithalinde ortaya çıkan KDV nin yatırımcı üzerinde yük olmasını önlemek amacıyla, KDV Kanunu'nun 46 ncı maddesine 6 ncı bend eklenmişti.

Bu hükme göre teminat mukabilinde KDV ertelenmesi ve teminat çözme işlemleri 9, 15, 18, 24 ve 26 numaralı KDV Genel Tebliği 5, 6, 12, 1989/10, 1990/5 ve 1992/2 Sayılı KDV İç Genelgeleri ile 254 Sayılı Genelgede (RG 9.3.1991-20809) açıklanan esaslar uyarınca yapılmaktaydı.

Bahsi geçen KDV ertelenmesi, yatırımcıya tanınmış bir teşvik unsuru idi. Çünkü çoğu zaman yatırımcı firmalar yatırım mallarının alımında ödedikleri KDV leri bir defada indirmekle beraber bu indirimler devrolan KDV nin giderek büyümesine yol açmakta ve KDV ödemek suretiyle meydana gelen nakit çıkışı, bu indirimin işe yarayacağı yani KDV ödenmesini önleyeceği tarihe kadar yatırımcı üzerinde finansal yük teşkil etmekteydi. Ancak bu teşvikten yararlanmak için oldukça karmaşık ve zahmetli bir yapıya sahip olan teminata bağlama ve teminat çözme işlemlerinin göze alınması gerekiyordu.

İndirimle giderilmeyen KDV si bulunan yatırımcı firmaları KDV ye para bağlamaktan kurtaran bu hüküm, 3946 Sayılı Kanun'un (RG 30.12.1993 - 21804 Mükerrer) 38/4 üncü maddesi ile 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

6 Ocak 1993 tarih ve 21280 no.lu Resmi Gazetede yayınlanan 41 no.lu KDV Genel Tebliğinde, bazı şartlarla KDV için teminat mektubu verilerek yatırım malı ithali için, 30 Nisan 1994 tarihine kadar süre tanınmıştır.

Görüldüğü gibi Maliye İdaresi, (41 nolu Tebliğdeki bu kısıtlı istisnalar haricinde) Yatırım Teşvik Belgesinin alınıp tarihine bakmaksızın, 1.1.1994 tarihinden itibaren ithal olunacak tüm yatırım malı ithallerinde KDV ertelenmesi uygulamasını durdurmuştur.

Halbuki, teşvik belgeli yatırım malı ithalinde KDV ertelenmesi, teşvik tebliğlerinde yer verilen bir teşvik unsuru olup, 1.1.1994 tarihinden önce alınan teşvik belgesi kapsamındaki yatırım malları ithali açısından, belge kapanıncaya kadar ithalde KDV ertelenmesine devam edilmesi gerekirdi. Nitekim teşvik tebliğlerinde, daha önce belgeye bağlanmış yatırımlara ait teşvik tedbirlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükmü yer almaktadır. Gümrük İdaresi'nin bu uygulaması, temel hukuk kurallarından biri olan, "*Kanunların Geriye Yürümezliği*" ilkesine ters düşmekte, ve bir müktesep hakkın yatırımcının elinden alınması sonucunu doğurmaktaydı.

Ertelemenin kaldırılması, yatırım malı ithalinde ödediği KDV leri kısa sürede indirimle giderebilme imkanı olan firmalar açısından kayda değer bir olumsuzluk değildi. Çünkü bu KDV ler ödendiği ayda indirilebilmekte, müteakip ayın ilk 25 günü içinde Vergi Dairesi'ne ödenecek KDV nin azalmasını sağlamaktaydı.

Buna mukabil ertelemenin kaldırılması, KDV tahsilatı olmadığı veya teslim KDV si yetersizliği nedeniyle, ödediği KDV leri indirimle giderebilme imkanı bulunmayan firmalar açısından vahim sonuçlar doğurmaktadır. Ertelemenin kaldırılması bu firmalarca yatırıma yönlendirilmiş sermayenin bir kısmının Devletçe alınıp bilafaiz kullanılması ve firmanın yatırım maliyetlerinin ve finansman ihtiyacının artması anlamındadır.

Bu nedenlerle söz konusu 6 ncı bent hükmünün kaldırılması fevkalade hatalı idi. KDV Kanununda, kaldırılması gereken (Md. 3/6, Md.9, Md.31, Md.38 gibi) birçok sakıncalı madde dururken çok yararlı ve gerekli bir madde olan 46/6 nın kaldırılmasına bir türlü anlam verememiştik.

+

+

Söz konusu 6 ncı bendin kaldırılması, mükelleflerin yoğun ve haklı tepkilerine yol açmış bunun üzerine (5 aylık bir aradan sonra) çıkarılan 3986 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, teşvikli yatırım mallarının ithalinde teminatlı ve faizsiz KDV erteleme usulü, 49 uncu maddeye, yürürlükten kaldırılmış olan 6 ıncı bentdekine benzer bir hüküm eklenmek suretiyle yeniden ihdas edilmiştir. (49 uncu maddeye bakınız.)

ANCAK, 4369 sayılı Kanunla, KDV Kanunu'nun 13 üncü maddesine eklenen (d) bendi nedeniyle 49 uncu maddenin ikinci fıkrası da 1.8.1998 den itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

+